Memo

Van: College van B&W
Aan: Gemeenteraad
Datum: 09-01-2024
Onderwerp: Financiële effecten decembercirculaire gemeentefonds 2023

Inleiding

Deze memo heeft als doel om u op hoofdlijnen te informeren over de financiële effecten van de Decembercirculaire gemeentefonds 2023 die door het Ministerie van BZK op 6 december jl. is gepubliceerd.

Decembercirculaire gemeentefonds 2023

De Programmabegroting 2024 is opgesteld op basis van de meicirculaire 2023. Bij de behandeling van de Programmabegroting 2024 is in een aparte memo d.d. 16-10-2023 het financiële effect van de septembercirculaire op het meerjarig begrotingssaldo weergegeven. Inmiddels is ook de decembercirculaire gemeentefonds gepubliceerd. De financiële effecten van deze circulaire ten opzichte van de septembercirculaire zijn weergegeven in onderstaande tabel.

Totaal Algemene Uitkering *(x € 1.000)*	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Algemene uitkering o.b.v. septembercirculaire 2023	95.778	101.218	100.468	91.440	91.715
Algemene uitkering o.b.v. decembercirculaire 2023	98.948	100.748	100.485	91.440	91.715
verschil	**3.170**	**-470**	**17**	**0**	**0**

Gevolgen voor het financieel meerjarig perspectief

Op basis van bovenstaande doorrekening van de decembercirculaire is het financieel meerjarig perspectief ten opzichte van de Programmabegroting 2024 bijgesteld. Deze bijstelling ziet u terug in onderstaande tabel. In deze tabel zijn voor nader inzicht in ontwikkeling van de bedragen ook de effecten van de septembercirculaire opgenomen.

Meerjarig perspectief *(x € 1.000)*	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Begrotingssaldi volgens 2e berap 2023 en Programmabegroting 2024	-2.892	1.174	706	-6.494	-8.063
Effect septembercirculaire 2023:					
ontwikkeling algemene uitkering	176	1.538	1.362	155	1.874
lastenverlaging jeugd (a.g.v. rijksbesparingen)				100	300
vaccinatieprogramma VGGM		-9	-9	-8	-8
bijzondere bijstand en vroegsignalering		-126			
loon- en prijsbijstelling jeugdzorg		-121	-70		
al geraamde inkomsten		-95	-95		
effect op begrotingssaldo:	176	1.187	1.188	247	2.166
Geactualiseerd financieel perspectief na sept.circ.:	-2.716	2.361	1.894	-6.247	-5.897
Effect decembercirculaire 2023:					
ontwikkeling algemene uitkering	3.170	-470	17	0	0
faciliteitenbesluit opvangcentra	-126				
maatschappelijke begeleiding statushouders	-21				
einde lening inburgeringsplichtig	-3				
invoeringskosten omgevingswet	-261				
uitvoeringskosten gebiedsgerichte aanpak	-26				
meerkosten Oekraïne sociaal domein	-40				
energietoelage	-3.153				
effect op begrotingssaldo:	-460	-470	17	0	0
Geactualiseerd financieel perspectief na dec.circ:	**-3.176**	**1.891**	**1.911**	**-6.247**	**-5.897**

Bij het opstellen van de Jaarstukken 2023 zullen we de overlopende posten in beeld brengen en voorstellen doen voor de resultaatbestemming. Met name bij de energietoelage 2023 zal dit aan de orde zijn.

De onderbouwing van de effecten decembercirculaire leest u in de bijlage “Ontwikkeling algemene uitkering”.

Bijlage: Ontwikkeling algemene uitkering

In de onderstaande tabel is het (netto) effect opgenomen van de decembercirculaire gemeentefonds 2023 ten opzichte van het meerjarenperspectief zoals geschetst in de memo d.d. 16-10-2023 "Financiële effecten septembercirculaire gemeentefonds 2023". De effecten van de september- en decembercirculaire zullen voor het jaar 2023 terugkomen in de jaarrekening 2023. Voor de jaren 2024-2027 worden de effecten verwerkt in de 1e bestuursrapportage 2024 en in de Kadernota 2025.

Toelichting verschillen (x € 1.000)	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Algemene mutaties:					
Uitkeringsfactor 2024, uitkeren verdeelreserve		70			
Hoeveelheidsverschillen	16	17	17		
Uitkeringsfactor, ontwikkeling uitkeringsbasis	-489	-557			
Taakmutaties:					
Basisregistratie Personen	4				
Vrijval restant compensatieregeling Voogdij 18+	6				
Restant Hervormingsagenda Jeugd	3				
Integratie-en decentralisatieuitkeringen:					
Faciliteitenbesluit opvangcentra	126				
Maatschappelijke begeleiding statushouders	21				
Einde lening inburgeringsplichtig	3				
Invoeringskosten Omgevingswet	261				
Uitvoeringskosten gebiedsgerichte aanpak	26				
Meerkosten Oekraïne sociaal domein	40				
Energietoelage	3.153				
Bijstelling algemene uitkering:	**3.170**	**-470**	**17**	**0**	**0**
Op te nemen bij uitgavenposten:					
faciliteitenbesluit opvangcentra	-126				
maatschappelijke begeleiding statushouders	-21				
einde lening inburgeringsplichtig	-3				
invoeringskosten omgevingswet	-261				
uitvoeringskosten gebiedsgerichte aanpak	-26				
meerkosten Oekraïne sociaal domein	-40				
energietoelage	-3.153				
Netto-effect op meerjarenbegroting 2023-2027	**-460**	**-470**	**17**	**0**	**0**

Zoals u ziet, worden de Integratie- en decentralisatie uitkeringen 1 op 1 opgenomen in de desbetreffende uitgaven posten. Hierdoor wordt het netto positieve effect van de bijstelling van de algemene uitkering in 2023 bijgesteld naar een netto negatief effect op het resultaat in 2023.

Hieronder wordt een beknopte toelichting gegeven op bovenstaande mutaties.

Uitkeringsfactor 2024, uitkeren verdeelreserve
Door de continue bijstellingen van de aantallen vindt er bij iedere circulaire een aanpassing van de uitkeringsfactor plaats. De uitkeringsfactor 2024 stijgt met 0,001 in verband met het uitkeren van de verdeelreserve 2024.

Hoeveelheidsverschillen
Aanpassing van de basisgegevens op basis van de laatste betaalspecificatie van BZK.

Uitkeringsfactor, ontwikkeling uitkeringsbasis
De uitkeringsfactor daalt in 2023 met 0,007 en in 2024 met 0,008. Deze bijstellingen worden veroorzaakt door de actualisatie van de maatstaf "huishoudens met een laag inkomen met drempel".

Landelijk is sprake van een stijging van de aantallen met 3%. Hiervoor wordt de uitkeringsfactor neerwaarts bijgesteld, zodat het totaal uit te keren bedrag gelijk blijft. In Rheden zijn de aantallen gelijk gebleven, wat maakt dat de daling van de uitkeringsfactor een nadelig effect heeft.

Basisregistratie Personen
Het totaal van drie mutaties BRP, namelijk naheffing BRP 2022, het BRP experiment "ingeschrevenen actief informeren" en een vergoeding i.v.m. extra kosten als gevolg van aanpassingen aan het logisch ontwerp van de BRP.

Vrijval restant compensatieregeling Voogdij 18+
Binnen de integratie-uitkering Voogdij 18+ resteert nog een budget van € 2,1 miljoen, als gevolg van aanvullend toegekende loon- en prijsontwikkeling. Dit resterend budget is in 2023 niet nodig voor de compensatieregeling en wordt zoals gebruikelijk overgeheveld naar de algemene uitkering.

Restant Hervormingsagenda Jeugd
In de septembercirculaire 2021 is voor 2022 door het kabinet € 1,314 miljard beschikbaar gesteld als compensatie van tekorten in de jeugdzorg. Het ministerie van VWS heeft niet het gehele bedrag besteed. Het restant van bijna € 1,1 miljoen wordt daarom nu teruggeboekt naar de algemene uitkering en verdeeld over de gemeenten.

Faciliteitenbesluit opvangcentra ,
In het faciliteitenbesluit is geregeld dat aan gemeenten, die een opvangcentrum voor asielzoekers hebben, jaarlijks door het COA een uitkering wordt verstrekt.

Maatschappelijke begeleiding statushouders
Conform de Wet Inburgering 2013 voorziet het college in de maatschappelijke begeleiding van inburgeringsplichtige asielmigranten en hun gezinsleden. Gemeenten ontvangen een aanvulling op de middelen die zij hiervoor reeds ontvangen hebben.

Einde lening inburgeringsplichtig (ELIP)
Gemeenten kunnen inburgeraars die tot deze doelgroep behoren begeleiden bij het afronden van hun inburgeringstraject. Het betreft een verhoging voor 2023.

Invoeringskosten Omgevingswet
Voor het bereiken van de doelen van de Omgevingswet ontvangen de partijen in 2023 € 103 miljoen, zodat ze in hun transitie kunnen zorgdragen dat ze aangesloten, geoefend en ingeregeld zijn en voldoen aan de in de Omgevingswet gestelde eisen.

Uitvoeringskosten gebiedsgerichte aanpak
Gemeenten spelen naast provincies en waterschappen een belangrijke rol bij de totstandkoming van de provinciale gebiedsprogramma's en dat vraagt extra inzet van personeel. Deze decentralisatie-uitkering is een bijdrage in de gemaakte kosten vanuit gemeenten voor hun bijdrage aan gebiedsprogramma's in 2023.

Meerkosten Oekraïne sociaal domein
De werkelijke zorgkosten per ontheemde konden in 2022 nog niet worden vastgesteld, omdat er nog geen gegevens beschikbaar waren van de werkelijke kosten. Daarom werd voor het eerste jaar uitgegaan van een raming. De werkelijke zorgkosten 2023 zijn inmiddels vastgesteld. Hiervoor ontvangen we een rekening van de VGGM voor verleende diensten.

Energietoeslag
In 2023 worden middelen aan het gemeentefonds toegevoegd om mensen met een laag inkomen te

ondersteunen bij het voldoen van de energierekening. Van het beschikbare bedrag van € 1,4 miljard is in 2022 al € 500 miljoen uitgekeerd. Daarnaast is ten behoeve van de vangnetregeling een bedrag van € 32,5 miljoen gereserveerd op de begroting van het ministerie van SZW. Van de overige € 867,5 miljoen wordt € 15,5 miljoen verdeeld op grond van de verdeelherstelactie 2022, waarmee gemeenten die in 2022 nadeel hadden van de gehanteerde verdeelsystematiek een aanvulling ontvangen. De volledige € 1.352 miljoen is verdeeld op basis van het aantal huishoudens met langdurig laag inkomen.

Op te nemen bij de uitgavenposten
Zie toelichtingen hierboven. Voor de betreffende onderwerpen worden de uitgavenbudgetten overeenkomstig opgehoogd.